

บทที่ 5

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (Pre-test Post-test control Group Design) เพื่อศึกษาผลของการทำกลุ่มช่วยเหลือตนเองต่อพฤติกรรมของมารดาในการดูแลบุตรวัย 1-5 ปีที่เจ็บป่วยด้วยโรคหอบหืด โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้คือ

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของมารดาในการดูแลบุตรวัย 1-5 ปีที่เจ็บป่วยด้วยโรคหอบหืด ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของมารดาในการดูแลบุตรวัย 1-5 ปีที่เจ็บป่วยด้วยโรคหอบหืด ในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของมารดาในการดูแลบุตรวัย 1-5 ปีที่เจ็บป่วยด้วยโรคหอบหืดในกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นมารดาของผู้ป่วยเด็กวัย 1-5 ปีที่เจ็บป่วยด้วยโรคหอบหืด ที่นำบุตรมารับการตรวจรักษาที่คลินิกเด็กโรคหอบหืด โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 56 คน กลุ่มตัวอย่างมีคุณสมบัติตามลักษณะประชากรที่กำหนด แล้วแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยการสุ่มเข้าสู่กลุ่ม (Random assignment) ด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 27 คน และกลุ่มควบคุม 29 คน สำหรับมารดากลุ่มทดลองเป็นมารดาที่ได้รับการทำกลุ่มช่วยเหลือตนเอง และกลุ่มควบคุมเป็นมารดาที่ไม่ได้รับการทำกลุ่มช่วยเหลือตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของมารดาและบุตร และแบบวัดพฤติกรรมของมารดาในการดูแลบุตรวัย 1-5 ปีที่เจ็บป่วยด้วยโรคหอบหืด โดยมีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และหาความเที่ยงของแบบวัด ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.87

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้คือ

กลุ่มทดลอง เก็บข้อมูลครั้งที่ 1 (Pre-test) เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย หลังจากนั้น 1 สัปดาห์ นักกลุ่มตัวอย่างเข้ารับการทำการกลุ่มช่วยเหลือตนเองครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 โดยมีระยะเวลาห่างกันในการทำการกลุ่มแต่ละครั้ง 1 สัปดาห์ และอีก 1 สัปดาห์ต่อมา นักกลุ่มตัวอย่างมาเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 (Post-test)

กลุ่มควบคุม เก็บข้อมูลครั้งที่ 1 (Pre-test) เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย และนักกลุ่มตัวอย่างมาเก็บข้อมูล ครั้งที่ 2 (Post-test) หลังจากนั้น 4 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. คะแนนพฤติกรรมของมารดาในการดูแลบุตรทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมของมารดาในการดูแลบุตรก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบที กรณี 2 กลุ่ม มีความสัมพันธ์กัน (Paired t-test)
4. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมของมารดาในการดูแลบุตรระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมของก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบที กรณี 2 กลุ่ม เป็นอิสระต่อกัน (Unpaired t-test)

ผลการวิจัย

จากข้อมูลส่วนบุคคลของมารดาพบว่ามารดาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่มารดาในกลุ่มทดลองมีอาชีพเป็นแม่บ้านส่วนกลุ่มควบคุมมีอาชีพเกษตรกรและรายได้ของมารดาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มากกว่า 4,000 บาทต่อเดือน สำหรับข้อมูลส่วนบุคคลของบุตรพบว่ามารดากลุ่มทดลองส่วนใหญ่มีบุตรเพศชาย ส่วนมารดากลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีบุตรเพศหญิง อายุที่เริ่มมีอาการหายใจหอบครั้งแรกของบุตรทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่จะเริ่มมีอาการหายใจหอบครั้งแรกเมื่ออายุ 1 ปี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. หลังการทดลองมารดากลุ่มที่ได้รับการทำการกลุ่มช่วยเหลือตนเองมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมในการดูแลบุตรวัย 1-5 ปีที่เจ็บป่วยด้วยโรคหอบหืด สูงกว่ามารดากลุ่มที่ไม่ได้รับการทำการกลุ่มช่วยเหลือตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. หลังการทดลองมารดากลุ่มที่ได้รับการทำกลุ่มช่วยเหลือตนเองมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมในการดูแลบุตรวัย 1-5 ปีที่เจ็บป่วยด้วยโรคหอบหืด สูงกว่าก่อนเข้าทำกลุ่มช่วยเหลือตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. มารดากลุ่มที่ไม่ได้รับการทำกลุ่มช่วยเหลือตนเอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมในการดูแลบุตรวัย 1-5 ปีที่เจ็บป่วยด้วยโรคหอบหืด ไม่แตกต่างกันจากการวัดในระยะเวลาห่างกัน 4 สัปดาห์

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ซึ่งพบว่ามารดากลุ่มที่ได้รับการทำกลุ่มช่วยเหลือตนเอง มีการปฏิบัติในการดูแลบุตรวัย 1-5 ปีที่เจ็บป่วยด้วยโรคหอบหืด ดีกว่ามารดาที่ไม่ได้รับการทำกลุ่มช่วยเหลือตนเอง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ด้านบริการพยาบาลและการศึกษา

1.1 ควรนำโปรแกรมการทำกลุ่มช่วยเหลือตนเองไปใช้กับกลุ่มมารดาที่มีบุตรวัย 1-5 ปีที่เจ็บป่วยด้วยโรคหอบหืด ที่คลินิกเด็กโรคหอบหืด เพื่อส่งเสริมให้มารดามีพฤติกรรมในการดูแลบุตรที่ป่วยเป็นโรคหอบหืดอย่างเหมาะสม และควรจัดให้มีบริการให้คำปรึกษาแนะนำแก่มารดาที่มีปัญหาในการดูแลบุตรที่ป่วยด้วยโรคหอบหืด

1.2 ควรนำโปรแกรมการทำกลุ่มช่วยเหลือตนเองไปทดลองใช้ในกลุ่มของมารดาที่มีบุตรเป็นโรคหอบหืดในวัยอื่น ๆ เช่น วัยเรียน วัยรุ่น เป็นต้น เพื่อให้มารดาได้พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้กว้างขวางขึ้น เพราะกลุ่มอายุของเด็กโรคหอบหืดที่แตกต่างกัน พฤติกรรมของมารดาในการดูแลอาจจะแตกต่างกันในแต่ละวัยอย่างชัดเจน

1.3 ควรจัดให้มีการอบรมบุคลากรในทีมสุขภาพเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ โดยเน้นให้บุคลากรมีความเข้าใจในเทคนิคการทำกลุ่มช่วยเหลือตนเอง เช่น การใช้กระบวนการกลุ่ม และการเป็นผู้นำกลุ่มและพัฒนาทักษะให้มีความสามารถในการดำเนินการในการจัดตั้งกลุ่มช่วยเหลือตนเองเพื่อให้บุคลากรในทีมสุขภาพสามารถใช้เทคนิคเหล่านี้ช่วยในการทำกลุ่มช่วยเหลือตนเองแก่ผู้ที่มารับบริการที่มีปัญหาคล้ายคลึงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ในการเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาล ควรเน้นให้นักศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญของมารดาในการดูแลบุตรวัย 1-5 ปีที่เจ็บป่วยด้วยโรคหอบหืด รวมทั้งการให้มีโปรแกรมการทำกลุ่มช่วยเหลือตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้มารดามีพฤติกรรมในการดูแลบุตรที่ป่วยด้วยโรคหอบหืดดีขึ้น นอกจากนี้ควรจัดให้นักศึกษาพยาบาลได้มีประสบการณ์ในการจัดทำกลุ่มช่วยเหลือตนเอง ซึ่งสามารถนำข้อมูลจากการจัดทำกลุ่มช่วยเหลือ

ตนเองมาประเมินปัญหาของมารดา และใช้ประกอบการวิเคราะห์ปัญหาและวางแผนให้การพยาบาลหรือให้ความรู้ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับปัญหา หรือความต้องการของมารดาต่อไป

1.5 จากสภาพความเป็นจริงบุคลากรในทีมสุขภาพมีไม่เพียงพอในการให้บริการมารดาได้อย่างทั่วถึงดังนั้นการนำกลุ่มช่วยเหลือตนเองมาใช้ในระบบบริการสุขภาพจะช่วยลดภาระหน้าที่ของทีมสุขภาพและยังไม่สิ้นเปลืองบุคลากรในทีมสุขภาพ อีกทั้งยังเป็นการตอบสนองความต้องการของมารดาได้ตรงกับปัญหาที่มารดาประสบอยู่อีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยติดตามพฤติกรรมการดูแลบุตร และการเกิดภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยเด็กกลุ่มที่มารดาเข้าร่วมการทำกลุ่มช่วยเหลือตนเอง

2.2 ควรมีการทำวิจัย เพื่อศึกษาผลของการใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเองต่อมารดาผู้ป่วยเด็กกลุ่มอื่น ๆ เช่น ผู้ป่วยเด็กโรคเรื้อรัง ผู้ป่วยเด็กที่มีความพิการแต่กำเนิด หรือศึกษาผลของการใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเองที่มีต่อญาติ หรือบุคคลใกล้ชิดที่ทำให้การดูแลผู้ป่วยเด็ก

2.3 ควรมีการทำวิจัย เพื่อศึกษาเฉพาะผลการใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเองแยกจากการให้ความรู้โดยมีคู่มือมาประกอบในการดำเนินการวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ในการเลือกใช้ต่อไป

2.4 ควรมีการศึกษาหรือทำวิจัยวิธีอื่น ๆ เพื่อที่จะช่วยเหลือประชากรที่ไม่สามารถเข้ากลุ่มได้ตามเกณฑ์ของการวิจัยครั้งนี้ต่อไป

2.5 ควรมีการศึกษาหรือทำวิจัยติดตามกลุ่มช่วยเหลือตนเองนี้ ว่าสามารถดำเนินการต่อไปได้ด้วยตนเองหรือไม่ อย่างไร